

Studiehandledning

Studieperiod: VT 2025

Uppdaterad: 2024-12-11

Välfärdsrätt II, 15 hp, 745G66

Course in English,
Welfare Law II, 15 ECTS Credits

Kursansvarig: Victoria Malmquist

Examinator: Victoria Malmquist

Medverkande lärare

(Förutom dessa kan det tillkomma andra föreläsare på enstaka moment.)

Namn lärare	E-post
Victoria Malmquist, kursansvarig	victoria.malmquist@liu.se
Pia Kjellbom	pia.kjellbom@liu.se
Hanna Scott	hanna.scott@liu.se
Elin de Trier	elin.de.trier@liu.se
Sara Alzén	sara.alzen@liu.se
Annika Staaf	annika.staaf@liu.se
Johanna Andersson, PFS-ansvarig	johanna.a.andersson@liu.se

1. Innehåll	
1. Allmän information.....	2
Viktiga dokument och webbsidor för kursen.....	2
Frågor.....	2
Närvaro	2
Kursens innehåll	2
Kriterier för betyg på helkurs.....	4
Professionellt förhållningssätt och självkännedom – PFS	4
2. Examination	5
1. Skriftlig fördjupningsuppgift (INL5)	5
2. SOL-dugga (DUG1-DUG2).....	6
3. Tentamen (TEN2)	6
IRAKK.....	8
Formalia.....	8
3. Rättskällelaboratorium och obligatoriska färdighetsträningar	9
Rättskällelaboratorium.....	9
Färdighetsträningar	9
4. Detaljschema för kursen	11
Föreläsningar och läshänvisningar.....	11
5. Rättskällelaboratorium och färdighetsträningar	14
1. Rätt till bistånd.....	14
2. Bistånd till vad?.....	17
3. Socialförsäkringsrätt	20
4. LVM	21
5. 2 § LVU och Barnkonventionen.....	22
6. 3 § LVU	23
7. Lex Sarah.....	26
8. LSS	27
9. Migrationsrättens växelverkan med det socialrättsliga området.....	28
10. Tillämpningsseminarium I och II	30
6. Ytterligare information.....	31
Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation	31
Information om undervisning och arbetsformer	31
Generativ AI	31
Studentinflytande via Lärandedialog och Studentråd	32
Kurslitteratur och referenslitteratur	33
Kursvärdering	33
Schema.....	33
Vad är en disciplinförseelse?	33
Upphovsrätt.....	34

1. Allmän information

Viktiga dokument och webbsidor för kursen

Varje kurs hanteras formellt genom ett antal dokument (som finns tillgängliga via Lisam), dessa är: **Programhandbok, Kursplan, Litteraturlista och Studiehandledning.**

Glöm inte att ha med dessa dokument till kursintroduktionen.

Viktig information finns på **Liunet student**. Den lärplattform som används är **Lisam**. All kursinformation, olika kursdokument samt kurskommunikation läggs ut där. Ibland används även kommunikationsverktygen **Teams** och **Zoom** samt digitala tentamen i **Inspira**.

Frågor

Vid frågor titta först i denna Studiehandledning, Programhandboken eller Liunet student då mycket av informationen finns i dessa dokument och på webbsidan. Hittar ni inte svaret hör med någon i arbetsgruppen. Om frågan fortfarande kvarstår så går det bra att ställa den till kursansvarig på den Frågor och svar-funktion som finns på varje kurs Lisam-sida. På så vis får alla ta del av frågan och kursansvarig slipper svara på samma fråga flera gånger. Är frågan av mer privat karaktär som inte alla behöver ta del av går det givetvis bra att mejla kursansvarig. Ni är många studenter och det blir väldigt mycket arbete med att svara på enskilda mejl. Så om möjligt spara också frågor till utsatta frågestunder.

Närvaro

Studenter förväntas närvara vid de lärtillfällen som erbjuds och vid ordinarie examinerande moment. Giltig frånvaro är sjukdom och vård av barn. Meddela kursansvarig om du inte kan delta vid examinerande moment. Det går inte att bli godkänd på en kurs genom att bara göra ersättningsuppgifter. En generell riktlinje är att studenten ska ha närvarat vid majoriteten av de ordinarie examinerande momenten annars kan examinator besluta att studenten behöver göra om kursen. **Om du på denna kurs är frånvarande vid fler än två examinerande moment behöver en diskussion föras med kursansvarige kring om kursen eventuell skall genomföras vid annat tillfälle.** Ta därför så snart som möjligt kontakt med kursansvarige.

Kursens innehåll

Socialrättslig lagstiftning med fokus på socialtjänstlagen, LVU, LVM, LSS, förvaltningsrätt, offentlighet- och sekretesslagstiftning samt internationella konventioner av betydelse för socialt arbete är kursen bas. I kursen behandlas bland annat socialtjänstens mål och uppgifter på generell nivå och i förhållande till olika grupper som exempelvis barn-, missbrukare och personer med funktionsnedsättning samt kommunernas ansvar och skyldigheter i förhållande till enskilda. Förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd, vård- och behandlingsinsatser m.m. med stöd av socialtjänstlagen liksom insatser med stöd av LSS behandlas ingående liksom förutsättningar för tvångsvård med stöd av LVU och LVM. Vidare behandlas migrations-, socialförsäkrings- och straffrättslig lagstiftning av betydelse för socialt arbete med olika grupper.

Kursens lärandemål och examination

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

Kunskap och förståelse

1. redogöra för socialrättslig lagstiftning med särskilt fokus på socialtjänstlagen, LVU, LVM och LSS,
2. redogöra för förvaltningsrätt och offentlighet och sekretesslagstiftning samt migrations-, socialförsäkrings- och straffrättslig reglering av betydelse för socialt arbete,
3. redogöra för grundlagen och andra övergripande normer av betydelse för socialt arbete.

Färdighet och förmåga:

4. tolka och värdera rättskällor inom social-, förvaltnings-, socialförsäkrings-, straff- och migrationsrätt av betydelse för socialt arbete,
5. tillämpa juridisk metod vid tolkningen av centrala rättskällor inom förvaltnings- och socialrätt samt offentlighets- och sekretesslagstiftning med en medvetenhet om socionomens roll som myndighetsutövare,
6. redogöra för och kritiskt granska internationella konventioner.

Värderingsförmåga och förhållningssätt:

7. reflektera kring och kritiskt granska rättssäkerhet, rättsliga normers utformning, tillämpning och tolkning i socialt arbete,
8. reflektera kring och kritiskt granska de samhällsvärderingar och maktstrukturer som juridiken förmedlar,
9. reflektera kring och kritiskt diskutera socialrätten ur teori-, praktik- och konsekvensperspektiv.

Följande examinerande moment ingår i kursen:

BENÄMNING MOMENT	I HUVUDSAK LÄRANDEMÅL	EXAMINATIONS KOD	HP	BETYG	ÅTERKOPPLING
Rätt till bistånd?	1,4,9	FÄR4	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen
Bistånd till vad?	1,4,9	FÄR5	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen
Socialförsäkringsrätt	2	FÄR8	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen
LVM	1,9	FÄR9	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen
LVU§2	1,3,6,8,9	FÄR6	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen

LVU§3	1,3,6,8,9	FÄR7	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen
Lex Sarah	1,7,9	FÄ10	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen
Barnkonventionen, SoL och LVU	1,6,9	FÄR3	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen
LSS	1,4,5,7	FÄR1	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen
Migrationsrätt i socialt arbete	3-9	FÄR2	0	D	Muntlig återkoppling under färdighetsträningen
Rättsutredning	4-9	INL5	3	U, G	Skriftligt via bedömningskriterierna
Dugga SoL	1	DUG1	2	U, G	Skriftlig återkoppling
Tentamen	1-9	TEN2	10	U, G, VG	Skriftligt via bedömningskriterierna
Reflektionspass med samtalsledare	8	REF1	0	D	Se nedan

Lärandemålen examineras återkommande och kontinuerligt under kursen. Examinationerna ska även ses som lärtillfällen.

Generell information om examination samt om plagiering finns i Programhandboken och på Liunet student.

Kriterier för betyg på helkurs

För godkänt på helkurs krävs godkänt betyg vid samtliga examinerande och obligatoriska moment. För väl godkänt på helkurs krävs godkänt betyg vid samtliga examinerande och obligatoriska moment samt väl godkänd tentamen.

Professionellt förhållningssätt och självkänedom – PFS

Professionellt förhållningssätt och självkänedom (PFS) är en process som pågår under hela utbildningen. Syftet med PFS-momenten är att ge studenter möjlighet att stärka sin professionella utveckling, empatiska förmåga och att utveckla ett etiskt genomtänkt förhållningssätt. Ett av de viktigaste pedagogiska verktygen för detta är reflektionspass, då studenter i grupp under handledning tränar på att reflektera kring aspekter av professionellt förhållningssätt och självkänedom. Vid frågor kontakta PFS ansvarig.

2. Examination

På kursen ges följande tre olika examinationer; en rättsutredning, en dugga och en salstentamen. För sent inlämnad examination, komplettering, omexamination, ersättningsuppgift eller missat ersättningstillfälle innebär att momentet eller examinationen får göras om vid nästa tillfälle. I vissa fall kan detta innebära vid nästa kurstillfälle. Kontakta då utbildningsadministratörerna så kan de lägga in dig i nästa kurstillfälles Lisam-rum.

1. Skriftlig fördjupningsuppgift – en rättsutredning (INL5)

Syftet med denna uppgift är att du som student individuellt ska genomföra en mindre rättsutredning inom ett område av relevans för kursen och redovisa denna i skriftlig form.

Denna uppgift tar med andra ord sikte på R:et i IRAKK-modellen.

Arbetet ska omfatta minst två och maximalt tre sidor exklusive försättsblad och referenslista (som ska bifogas uppgiften).

Följande rubriker ska finnas med:

1. **Frågeställning.**
2. **Gällande rätt.** Här presenteras din utredning av vad som gäller i ett visst fall på ett visst rättsområde, dvs. din rättsliga frågeställning besvaras. Vid en rättsdogmatisk analys redogörs vanligen för *alla* för den rättsliga frågeställningen relevanta rättskällor. I detta arbete bedöms det dock som tillräckligt att lagtext, förarbeten och rättspraxis finns med.
3. **Sammanfattning och slutsats.** Utgå från din frågeställning som besvaras här. Reflektera kring om de olika rättskällorna ger olika svar på frågan och dra därefter med stöd av rättskällehierarkin en slutsats.
4. **Egen kommentar.** Här är texten friare och egna uppfattningar och åsikter kan redovisas.

Uppgifter

Som student tilldelas du frågeställning för den skriftliga fördjupningsuppgiften i början av kursen. Den skriftliga fördjupningsuppgiften är anonym och lämnas in med AID via Lisam. Se schemat för sista dag och tid för inlämning.

Bedömningskriterier för godkänt på fördjupningsuppgiften

Betyget som ges på uppgiften är Godkänt eller Underkänt.

För godkänt ska studenten:

1. Besvara frågeställningen med hjälp av relevanta rättskällor
2. Identifiera relevanta rekvisit och redogöra för rekvisitens innebörd med hjälp av olika rättskällor

3. Reflektera kring eventuella motstridigheter i rättskällorna och hantera dessa med stöd av rättskällehierarkin
4. Hantera formalia och referenser enligt nedan

Närmare information om Underkänt/eventuell komplettering på fördjupningsuppgiften

Vid underkänt ges möjlighet till en ny uppgift vid nästa tillfälle kursen ges. I de fall komplettering i stället begärs lämnas denna in i samma inlämningsmapp på Lisam inom 2 veckor från att kompletteringen publicerats. Skriv din komplettering i Word och använd Spåra ändringar (under granska) eller färgmarkering så att det tydligt framgår hur du ändrat texten. Du får möjlighet att komplettera din utredning en gång. Om den efter komplettering fortfarande inte är godkänd tilldelas du en helt ny uppgift nästa gång kursen går igen.

2. SOL-dugga (DUG1-DUG2)

Duggan ges i Inspera i sal under 90 minuter och består av 40 flervalsfrågor avseende socialtjänstlagens formella regler och syfte. För godkänt krävs rätt svar på 35 av frågorna. Svar på duggan kommer samma dag. Duggan är anonym. För den student som inte blir godkänd på första Duggan kommer ytterligare en Dugga ges under kursen. Blir du godkänd på duggan behöver inte kommande Dugga göras. Alla Dugga-frågor finns tillgängliga på Lisam vid kursstart. Lagtext är tillåtet att använda på Duggan. Därutöver är inga hjälpmedel tillåtna. Duggan betygssätts med U eller G.

OBS! Anmälan till Duggan ska ske senast tio dagar innan duggatillfället. Den som inte är anmäld i tid kan inte skriva duggan.

3. Tentamen (TEN2)

Kursens avslutande examinationsmoment består av en skriftlig salstentamen som betygssätts med U, G eller VG som också blir kursens slutbetyg. Omtentamen anordnas vid ett senare tillfälle. Tentamen är en individuell uppgift där samarbete inte är tillåtet. Tentamen är anonym.

OBS! Anmälan till tentamen ska ske senast tio dagar innan tentamenstillfället. Den som inte är anmäld i tid kan inte skriva tentamen.

Tillåtna hjälpmedel:

Tentamen sker i sal och ges digitalt via programmet Inspera. Ni har tillgång till följande hemsidor:

Riksdagens hemsida. <https://www.riksdagen.se/>

Juno. <https://juno.nj.se/b/areas/juno>

Följande hjälpmedel är tillåtna att ha med på tentamen:

Kurslitteratur

Allt som finns med på litteraturlistan (antingen i bokform eller utskrift)

Allt som finns i mappen ”Litteratur” på Lisam

Allt material som hänvisas till i studiehandledningen (som ev. inte finns i någon av ovanstående t.ex. barnrättskommitténs allmänna kommentarer)

Instuderingsfrågorna

Egna anteckningar

Handskrivna eller i utskrift

Hjälpmedel

Ordbok

Miniräknare

Vad är inte tillåtet att ha med på tentamen:

Utskrifter av PPT-från kursens föreläsningar, seminarier eller färdighetsträningar.

Lösningförslag till tidigare tentamen.

Kom ihåg att det är viktigt att ni kan hitta i det material som tas med till tentamen. Är materialet för omfattande finns en risk att det blir svårt att hitta i det, särskilt eftersom tiden är begränsad under tentamen. En rekommendation är därför att ha ett dokument i vilket du sammanställer relevant material med en tydlig struktur och innehållsförteckning. På så sätt blir sammanställandet även en del av lärandeprocessen.

Återkoppling sker genom att ett lösningförslag publiceras på Lisam i samband med publicering av resultat.

Betygskriterier - U/G och VG

För betyg **Godkänt** krävs att studenten kan:

- redogöra för grundläggande juridiska begrepp och rättsregler och visar god förståelse för dessa
- hitta och hänvisa till relevanta lagrum
- använda den juridiska metoden, dvs. tillämpa sina rättsliga kunskaper i syfte att lösa och ge svar på konkreta frågor.

För betyg **Väl Godkänt** krävs att studenten har uppnått nivå G och, dessutom kan:

- redogöra för mer komplexa juridiska begrepp och regler
- använda och hänvisa till flera rättskällor än enbart lagtext
- skriva på ett tydligt, begripligt och precist sätt
- kritiskt reflektera över frågornas uppgifter, fakta och reglernas tillämplighet.

IRAKK

Det finns olika modeller för att hantera rättsligt material. I Juridisk metodbok används exempelvis modellen PRAAS, om du vill läsa närmare om juridisk problemlösning. Under kursen kommer vi dock genomgående arbeta med den av oss så kallade IRAKK-modellen som i korthet förklaras enligt följande:

1. **Identifiera** rättsfrågan som ska besvaras.
2. **Redogör** för rättsläget. Beskriv relevanta rättsregler med stöd av rättsfall och förarbeten. Använd trattprincipen och gå från det generella till det speciella i er beskrivning.
3. **Applicera** gällande rätt på sakomständigheterna. Tillämpa gällande rätt i det enskilda fallet och dra en preliminär slutsats.
4. **Kontextualisering**. Zooma ut. Gör en bedömning av konsekvenserna av det preliminära beslutet i föregående steg. Är konsekvenserna proportionerliga och står de i samklang med lagstiftningens övergripande mål?
5. **Konklusion**. Formulera din slutsats, dvs svaret på din rättsfråga i punkt 1.

Denna modell kommer att bilda utgångspunkt under färdighetsträningarna men är också grundläggande för tentamen. Ni hittar en närmare beskrivning av metoden på Lisam (Kjellbom 2023, *IRAKK*), samt även en sammanfattande tabell kring hur IRAKK kan användas på en tentamensfråga.

Formalia

Det finns olika system för att hänvisa till källor i en akademisk text, exempelvis Harvard, APA och Oxford. Inom juridik är det vanligare att använda sig av system med fotnoter än sådana med parenteser i löpande text, men många på Socionomprogrammet använder sig av Harvardsystemet och det är också det system vi förespråkar att ni använder på denna kurs. Oavsett vilket av dessa format du använder redovisas källan i sin helhet under käll- och litteraturförteckningen. Och oavsett vad för system du väljer, ska du använda det noggrant och konsekvent så att det blir korrekt och tydligt för läsaren.

I alla skriftliga uppgifter ska ”Times new roman” 12p, och 1,5 i radavstånd användas. Du ska ha ett försättsblad (som du skapar själv) där det framgår ditt namn och vad det är för uppgift, samt en referenslista.

Se samlat dokument kring formalia på Lisam.

3. Rättskällelaboratorium och obligatoriska färdighetsträningar

Rättskällelaboratorium

Ett rättskällelaboratorium är ett schemalagt, men lärarlöst, övningstillfälle där du som student ges tillfälle att i en mindre grupp arbeta med att förstå och hantera innehållet i olika rättskällor. Arbetet under rättskällelaboratorierna utgör, tillsammans med litteraturstudier, förberedelser inför deltagandet i de olika obligatoriska färdighetsträningarna (se nedan). Arbetet under ett rättskällelaboratorium förutsätter att du inför mötet med gruppen har läst (men också funderat över) det material som ska avhandlas.

Färdighetsträningar

Färdighetsträningarna under kursen är i hög utsträckning utformade som övningstillfällen där studenten tränas i att med juridisk metod lösa olika problemställningar inom relevanta rättsområden. Aktivt deltagande på färdighetsträningarna är obligatoriska moment på kursen. Detta kan innebära att studenterna presenterar sitt förberedda case för helgrupp, svarar på frågor om förberedelserna eller är aktiva i tvärgruppsdiskussioner.

Deltagandekriteriet (D) innebär inte endast närvaro vid en färdighetsträning utan någon form av aktivitet från studentens sida. Det betyder att även om du som student närvarat vid en färdighetsträning så kan du ändå få underkänt på kriteriet deltagande om det exempelvis visar sig att du inte genomfört de förberedelser som färdighetsträningen kräver och/eller inte är (tillräckligt) aktiv under tillfället enligt lärares bedömning. Blir du underkänd meddelas detta av lärare i nära anslutning till färdighetsträningen.

Vid kursstart sker en gruppindelning där basgrupperna delas in i A:1, A:2, B:1, B:2 osv. (se Lisam). De flesta färdighetsträningarna kräver förberedelser inom dessa mindre grupper genom förberedelse för och deltagande i s.k. rättskällelaboratorium. Men, du förväntas som student, vid varje färdighetsträning, självständigt kunna hantera olika gruppuppgifter kopplade till alla uppgifter under rättskällelaboratorierna. Att en av gruppdeltagarna inte kunnat närvara vid förberedelserna förhindrar således inte dina prestationer m.m. I de fall dina prestationer vid färdighetsträningarna underkäns ska en ersättningsuppgift lämnas in. Godkänt på ersättningsuppgiften är en förutsättning för godkänt på kursen.

Den som är frånvarande från eller inte bedöms som aktivt deltagande på en färdighetsträning skall skriva en ersättningsuppgift enligt de anvisningar som framgår i anslutning till respektive färdighetsträning eller enligt anvisningar från läraren. Ersättningsuppgifterna utgår från förberedelserna i respektive rättskällelaboratorium. Denna skriftliga uppgift skall lämnas in i på Lisam senast en vecka efter kurslut.

OBS! – om du som student är frånvarande vid fler än två färdighetsträningar behöver en diskussion föras med kursansvarige kring om kursen eventuellt ska genomföras vid annat tillfälle. Ta därför så snart som möjligt kontakt med kursansvarige.

Det åligger dig som student att försäkra dig om att läraren noterat din närvaro vid färdighetsträningen.

4. Detaljschema för kursen

Föreläsningar och läshänvisningar

Föreläsning	Föreläsare	Litteratur	Fördjupning
Kursintroduktion – kort om juridisk metod	Victoria Malmquist	Programhandbok Kursplan Litteraturlista Studiehandledning Fridström Montoya, T. (red.), <i>Juridik för socialt arbete</i> , kap. 1-2.	
FL och OSL - introduktion	Victoria Malmquist	Staaf, A. & Zanderin, L. (2019). <i>Förvaltningsrätt: en introduktion för professionsutbildningar</i> .	Socialstyrelsen (2021) <i>Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten</i>
Socialtjänstlagen – en introduktion, inkl. särskilda grupper	Victoria Malmquist	Fridström Montoya, T. (red.), <i>Juridik för socialt arbete</i> , kap. 3, 5, 7-8. Lundgren, L. m.fl., <i>Nya sociallagarna: med kommentarer</i> , kap 1, 2, 5 och 11 SoL. HSLF-FS 2022:39	
Bistånd med stöd av SoL	Victoria Malmquist	Fridström Montoya, T. (red.), <i>Juridik för socialt arbete</i> , kap. 4. Lundgren, L. m.fl., <i>Nya sociallagarna: med kommentarer</i> , kap 4 SoL; Kjellbom, P (2017) Ramar eller rättigheter?	Socialstyrelsen (2021) <i>Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten</i>
LSS	Victoria Malmquist	Fridström Montoya, T. (red.), <i>Juridik för socialt arbete</i> , kap. 8. Lundgren, L. m. fl. (senaste upplagan) <i>Nya sociallagarna: med kommentarer</i> , LSS. SOSFS 2014:5	
Socialtjänsten och EU-rätten	Hanna Scott	Socialstyrelsen (2020) <i>Vägledning för socialtjänsten i arbetet med EU/EES-medborgare</i> Staaf m.fl., <i>Rätt och rättssystem – en introduktion för professionsutbildningar</i> , kapitel 3 Nordling, V., & Persdotter, M. (2021). <i>Bordering through destitution: the case of social assistance to irregularised migrants in Malmö, Sweden. Nordic Social Work Research, 11(2), 155-168.</i>	

Socialförsäkrings- rätt	Victoria Malmquist	Axmin och Lundahl, <i>Socialförsäkring och arbetslöshetsförsäkring</i> HFD 2019 ref 48	<i>Sjukförsäkring i omvandling – från solidaritet till begränsning</i> , R. Mannelqvist. Se Lisam
LVM	Elin Skog	Fridström Montoya, T. (red.), <i>Juridik för socialt arbete</i> , kap. 6. Lundgren, L. m.fl. (senaste upplagan) <i>Nya sociallagarna: med kommentarer</i> , LVM SOSFS 2014:5 Justitiekanslerns beslut dnr: 1698-12-40 – finns på Lisam under Europakonventionen och LVM	Socialstyrelsen (2021) <i>Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten</i>
Juridisk metod - Att skriva rättsutredning	Victoria Malmquist	Kjellbom (2021) IRAKK (finns på Lisam) Rejmer, A. m.fl. <i>Juridisk metodbok</i> . Studiehandledningen. Staaf m.fl., <i>Rätt och rättssystem – en introduktion för professionsutbildningar</i> , kapitel 1-2.	
Barn och unga i SoL	Elin Skog	Grahn-Farley, M. (2019). <i>Barnkonventionen: en kommentar</i> . Lundgren, L. m.fl. (senaste upplagan) <i>Nya sociallagarna: med kommentarer</i> SoL kap 11, 5, 6 och 14	Socialstyrelsen (2021) <i>Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten</i>
LVU – introduktion	Victoria Malmquist	Fridström Montoya, T. (red.), <i>Juridik för socialt arbete</i> , kap. 5. Lundgren, L. m.fl. (senaste upplagan) <i>Nya sociallagarna: med kommentarer</i> . Vogel m.fl. <i>Tvångsomhändertaganden av unga – betydelse av kön, härkomst och socioekonomisk bakgrund</i> . Se Lisam (ffa 2 sista kap).	Socialstyrelsen (2020) <i>LVU – handbok för socialtjänsten</i>
Barn- konventionen	Annika Staaf	Ds 2019:23. <i>Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter</i> (del 1, 4, 6 är av särskild relevans, samt FN:s konvention om barnets rättigheter som finns som bilaga till vägledningen) Grahn-Farley, M. (2019). <i>Barnkonventionen: en kommentar</i> . Leviner, P. (2018). <i>Barnkonventionen som svensk lag: en diskussion om</i>	

		<i>utmaningar och möjligheter för att förverkliga barns rättigheter</i>	
Särskilda grupper av barn	Hanna Scott	Socialstyrelsen (2020) Barn och unga som begår brott – Handbok för socialtjänsten Socialstyrelsen (2018) Barn i internationell människohandel och exploatering Poddavsnitt: Besluten som format Sverige. Straffrabatt för unga. Sveriges Radio, juli 2018	
Om rättigheter	Pia Kjellbom	Kjellbom & Michailakis (2023) <i>Ett "litet hjärtas" rättigheter</i> - en mångfald av perspektiv (finns på Lisam) IVO-beslut Dnr 3.7.1-46629/2020-1. Kammarrätten i Jönköping mål nr: Mål nr 1653-18	
Lex Sarah	Victoria Malmquist	Kjellberg, Inger (2012), <i>Klagomålshantering och lex Sarah-rapportering i äldreomsorgen. En institutionell etnografisk studie.</i> Göteborgs universitet, kapitel 8 och 9 (se Lisam)	Socialstyrelsen (2014) <i>Handbok för tillämpningen av bestämmelserna om lex Sarah</i>
Migrationsrätten och dess växelverkan med det socialrättsliga området	Hanna Scott	Kjellbom, P., & Lundberg, A. (2018). Olika rättsliga rum för en skälig levnadsnivå?: En rättskartografisk analys av SoL och LMA i domstolspraktiken. <i>Nordisk socialrättslig tidskrift</i> , 2018(17-18), 39-71.	
Professionellt förhållningssätt och självkänedom – PFS	Johanna Andersson	Andersson Elmtoft, N. & Whitaker, A. <i>Personlig professionell utveckling för socionomer</i> , kap. 2 samt repetition av övriga kapitel.	

5. Rättskällelaboratorium och färdighetsträningar

1. Rätt till bistånd

Rättskällelaboratorium

Material: Kjellbom (2021) IRAKK. I uppgiften ligger att självständigt söka fram relevanta rättskällor för respektive fall.

Gruppsvar: Grupp A, E, I ansvarar för fall 1. Grupp B, F, J ansvarar för fall 2. Grupp C, G, K ansvarar för fall 3. Grupp D, H, L ansvarar för fall 4.

Uppgifter

Nedan finns fyra fallbeskrivningar med tillhörande frågor. Ni ska som förberedelse inför färdighetsträningen besvara de frågor som hör till det fall er grupp tilldelats. Ni ska systematiskt använda er av IRAKK-modellen och för att göra det måste ni utreda, redogöra för och hänvisa till relevant lagtext, förarbeten och rättsfall eller JO-beslut. När ni hänvisar till ett rättsfall eller JO-beslut bör ni kort redogöra för vad fallet handlar om, den rättsligt intressanta frågan i fallet samt i förekommande fall den högsta instansens ställningstagande. Därefter gör ni kopplingen till era frågor nedan och förklarar varför avgörandet är relevant i ert fall samt vilka slutsatser ni drar.

Se till att dokumentera alla steg i er IRAKK-tillämpning som utgör svaret på frågorna. Vid färdighetsträningen kommer ni gruppvis att redovisa era förberedda svar för övriga deltagare vid färdighetsträningen.

Fall 1 - Yim och Eva (Grupp A, E, I)

Yim och Eva Ikogo är gifta och har ett barn, Sun 7 år, tillsammans. Yim är sedan en månad tillbaka sjukskriven med läkarintyg och Eva är sedan ett halvår tillbaka arbetslös. Yim saknar SGI. Eva är inskriven på arbetsförmedlingen och har enligt en egenhändigt upprättad förteckning sökt ett flertal arbeten men, inte fått något arbete.

Handläggaren på ekonomiskt bistånd menar dock att Evas lista saknar trovärdighet eftersom hon vid ett flertal tillfällen sökt arbete vid tidpunkter då arbetsplatserna varit stängda. Som grund för bedömningen anför handläggaren att vid kontroll av några av uppgifterna på listan framkom det att flera av arbetsplatserna uppgav att det inte har varit någon som sökt arbete hos dem vid angivna tidpunkter. Eva har inte, trots uppmaning via både brev och telefon, hört av sig till handläggaren som önskat en förklaring till det som framkommit.

I nuläget hävdar familjen inte nöd men av övrig dokumentation framgår att familjen har ett underskott på 6500 kr i förhållande till riksnormen.

Frågor:

Finns rätt till bistånd?

- A) Utgå från familjen som ett hushåll (kollektivistisk tolkning) och gör en rättsligt grundad bedömning av fallet.
- B) Gör en individuell och rättsligt grundad bedömning av fallet.

Fall 2 – Odd (Grupp B, F, J)

Odd uppfattar sig själv som konstnär och livsresenär. Ursprungligen kommer Odd från Belgien, men han har bott i Sverige i sammantaget fyra år. Under sin tid i Sverige har Odd livnärt sig på sin konst tack vare en deltidsanställning vid ett kulturhus. Inkomsterna har dock varit mycket låga. Under sin tid i Sverige har Odd rest en del till andra länder. Senast vistades han en kortare tid i Thailand.

För två månader sedan kom Odd tillbaka till Sverige där han har bott hos olika kompisar först i Finspång och senast i Norrköping. Odd sa upp sin deltidsanställning innan han reste i väg och har därför inte haft någon inkomst sen dess. Odd är inskriven på arbetsförmedlingen och söker aktivt arbete. Odds kompisar som försörjt honom under dessa två månader har nu tröttnat och slängt ut Odd.

Odd går till socialtjänsten i Finspång och ansöker om ekonomiskt bistånd och boende för natten.

Frågor:

- A) Har Odd rätt till bistånd?
- B) Vilken kommun ansvarar för Odds biståndsansökan?

Fall 3 – Jorge (Grupp C, G, K)

Jorge tycker om att spela poker på nätet vilket har gjort att han har skulder upp över öronen. För tre månader sedan vann Jorge en halv miljon och han blev själagladd. För att pengarna inte skulle försvinna på spel skyndade han sig att hämta ut vinsten och återbetalade sedan alla sina skulder och sin hyra. Därefter var han pank igen. Från januari till mars hankade han sig fram på spel. Detta har inte fungerat så bra och i slutet av april vänder han sig nu till socialtjänsten och ansöker om bistånd. Han har denna månad 1000 kr att leva på. Han anmäler sig också som arbetssökande på arbetsförmedlingen.

Socialtjänsten avslår emellertid Jorges ansökan med hänvisning till att han borde ha kunnat tillgodose sina behov själv genom att använda vinstpengarna. Socialtjänsten resonerar på liknande sätt även de kommande månaderna.

Fråga:

- A) Gör er bedömning av ärendet. Är socialtjänstens bedömningar korrekta?

Fall 4 – Kajsa (Grupp D, H, L)

Kajsa uppbär sedan länge försörjningsstöd. Hon är sjukskriven men saknar SGI. Hon har ett långvarigt och väldokumenterat alkoholmissbruk. I långa perioder lyckas hon hålla sig nykter genom att flitigt besöka olika AA-möten. Under sina återfallsperioder rasar dock både hennes hälsa och ekonomi.

Denna månad har Kajsa tagit ett återfall som slutade med förskräckelse. Alla hennes pengar är slut. Kajsa vänder sig till socialtjänsten och ansöker om försörjningsstöd för nästa månad. Socialtjänsten ställer som krav för bistånd att hon återupptar kontakten med öppenvården inom kommunen och regelbundet lämnar urinprov för att påvisa nykterhet samt att Kajsa deltar i kompetenshöjande verksamhet.

Kajsa vill dock inte göra detta eftersom hon av erfarenhet vet att dessa åtgärder inte hjälper henne att bli nykter. Hon behöver komma på banan igen och återgå till sina AA-möten.

Frågor:

- A) Har Kajsa rätt till ekonomiskt bistånd?
- B) Får socialtjänsten villkora biståndet till Kajsa på detta sätt?

Färdighetsträning: Rätt till bistånd med stöd av SoL (FÄR4)

Förberedelser: Aktivt deltagande i rättskällebibliotek Rätt till bistånd.

Litteratur: Fridström Montoya, T. (red.), *Juridik för socialt arbete*, kap. 4; Lundgren, L. m.fl., *Nya sociallagarna: med kommentarer*, SoL kap 4; Kjellbom, P (2017) *Ramar eller rättigheter?*

Vid godkänd frånvaro så som sjukdom eller vabb kan en ersättningsuppgift göras: Redogör på minst en och max 2 A4-sidor (exklusive försätsblad och referenslista) för en av de andra gruppernas uppgift enligt ovan. Texten lämnas in i Lisam.

2. Bistånd till vad?

Rättskällelaboratorium

Material: Kjellbom (2023) IRAKK. I uppgiften ligger att självständigt söka fram relevanta rättskällor för respektive fall.

Uppgifter

Nedan finns fem fallbeskrivningar med tillhörande frågor. Alla grupper löser fall ett. Därefter ska ni som förberedelse inför färdighetsträningen besvara gruppernas respektive frågor enligt nedan genom att systematiskt använda er av IRAKK-modellen. Detta innebär att ni måste utreda, redogöra och hänvisa till relevant lagtext, förarbeten och rättsfall eller JO-beslut. När ni hänvisar till ett rättsfall eller JO-beslut bör ni kort redogöra för vad fallet handlar om, den rättsligt intressanta frågan i fallet samt i förekommande fall den högsta instansens ställningstagande. Därefter gör ni kopplingen till era frågor nedan och förklarar varför avgörandet är relevant i ert fall samt vilka slutsatser ni drar.

Se till att dokumentera alla steg i er IRAKK-tillämpning som utgör svaret på frågan. Vid färdighetsträningen kommer ni redovisa detta för övriga deltagare vid färdighetsträningen.

Fall 1 – Lovisa och Oscar - Alla grupper

Lovisa och Oscar, 7 år har bedömts berättigade försörjningsstöd samt bistånd för livsföring i övrigt för en månad. Familjens utgifter är en hyra på 6000 kr/mån, en elräkning på 300 kr samt bredbandsuppkoppling på 300 kr. Familjens inkomster är barnbidrag 1250 kr/mån samt underhållsstöd 1823 kr/mån.

Fråga: Hur mycket kommer familjen få som ekonomiskt bistånd?

Fall 2 – Alexis (grupp A, E, I)

Alexis är ensamstående och bor tillsammans med sitt 7-åriga barn Isa i en bostadsrätt. Alexis har arbete och får ut ca 18 000 kronor i månaden efter skatt. För några månader sedan köpte Alexis en ny bil. Ibland handlar Alexis kläder på avbetalning på nätet. Alexis har aldrig tidigare erhållit bistånd från socialtjänsten.

Alexis är nu trött på alla skulder och när lönen kommer denna månad använder hen alla sina pengar till att betala av på sina skulder inklusive hyran.

Därefter vänder sig Alexis till socialtjänsten och ansöker om bistånd till mat för resten av månaden fram till nästa lön (20 dagar).

Frågor:

- A) Kan Alexis ha rätt till ekonomiskt bistånd?
- B) Och i så fall till vad?
- C) Hur bör biståndet utformas?

Fall 3 – Robin (Grupp B, F, J)

Du blir som handläggare kontaktad av Robin som tagit in på hotell Fridhem i din kommun.

Robin berättar att han bor tillsammans med sin partner Charlie i en hyreslägenhet. Robin arbetar som vårdbiträde men är för närvarande sjukskriven. Anledningen till sjukskrivningen är att Charlie har mått allt sämre psykiskt. Detta har bland annat lett till att Charlie varit både

hotfull och våldsam mot Robin. Charlie har ansett sig vara förföljd och har tidvis förbjudit Robin att lämna bostaden. Charlie har vägrat att låta sig undersökas av läkare. I förrgår, när Robin ville lämna bostaden, blev Charlie mycket upprörd och hotade Robin med kniv. Robin flydde från hemmet och tog in på hotell Fridhem. Robin ansöker nu om bistånd till boende eftersom han inte vågar åka tillbaka till lägenheten där Charlie finns. Robins inkomster gör att han vanligtvis inte behöver ekonomiskt bistånd men han har inte råd att själv bekosta boendet på hotell Fridhem, som tar 700 kr/natten.

Frågor:

- A) Är Robin berättigad bistånd?
- B) Vad har han i så fall rätt till och hur utformar ni biståndet?

Fall 4 – Nico (Grupp C, G, K)

Nico har det inte lätt. Sedan Nico blev arbetslös har ekonomin rasat samman. Nico har nu skulder till både hyresvärd, elbolag och till Asos för kläder som hen köpte till sina barn. Nico har också en restskatt som hen inte kan betala. För ett halvår sedan blev Nico därutöver dömd för ringa misshandel av sin arbetsgivare i samband med uppsägningen. I domen fastställdes att Nico måste betala 5000 kr i skadestånd till den förre arbetsgivaren.

Nico har av socialtjänsten bedömts berättigad försörjningsstöd men, Nico upplever att tillvaron successivt försämras genom alla räntor och annat som uppstår i relation till skulderna. Risken är nu överhängande att Nico kommer att hamna hos kronofogden.

Frågor:

- A) Kan Nico vara berättigad bistånd till sina skulder och i så fall vilka?
- B) Hur bör biståndet utformas?

Fall 5 – Familjen (Grupp D, H, L)

En familj bestående av två vuxna och nio barn är relativt nyanlända Sverige. De har tidigare blivit kommunplacerade i Linköping. Kommunen och familjen har emellertid haft mycket svårt att få fram ett acceptabelt boende för familjen. För närvarande bor familjen på en campingplats

Handläggare och kommunpolitiker har lagt ned betydande energi på att lösa familjens boendesituation. Glädjande är att Haparanda kommun har sagt att de kan ta emot familjen och tillhandahålla ett boende i ett radhus. De kan också erbjuda de vuxna SFI-undervisning och praktikplatser samt skola för barnen m.m. De kan så att säga ge familjen en ”skälig levnadsnivå”.

Familjen vill dock inte bosätta sig i Haparanda. Det är för mörkt och de har dessutom vänner och släktingar i Linköping där de redan börjat stadga sig även om de för närvarande bor på en camping.

Frågor:

- A) Kan Linköpings kommun kräva att familjen flyttar till norra Sverige?
- B) Har familjen rätt till bostad i Linköping?

Färdighetsträning: Bistånd till vad? (FÄR5)

Förberedelser: Aktivt deltagande i rättskällelaboratorium Bistånd till vad?

Litteratur: Fridström Montoya, T. (red.), *Juridik för socialt arbete*, kap. 4; Lundgren, L. m.fl., *Nya sociallagarna: med kommentarer*, SoL kap 4; Kjellbom, P (2017) *Ramar eller rättigheter?*; HSLF-FS 2022:39, *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer*; Socialstyrelsen (2021) *Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten*; SOSFS 2013:1, *Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd*.

Vid godkänd frånvaro så som sjukdom eller vabb kan en ersättningsuppgift göras: Svara på minst en och max 2 A4-sidor (exklusive försättsblad och referenslista) med hänvisning till relevanta rättskällor för en av de andra gruppernas uppgift enligt ovan. Uppgiften lämnas in i Lisam.

3. Socialförsäkringsrätt

Rättskällelaboratorium:

Material: I uppgiften ligger att självständigt söka fram relevanta rättskällor.

Fördjupning:

Socialförsäkringen i siffror på forsakringskassan.se Ökning av antalet personer som får beslut om indragen sjukpenning - Inspektionen för socialförsäkringen (isf.se)

Gruppsvar: Grupp A, E, I fokuserar på område 1. Grupp B, F, J fokuserar på område 2. Grupp C, G, K fokuserar på område 3. Grupp D, H, L fokuserar på område 4.

Uppgift:

Nedanstående fyra områden kommer tas upp under seminariet. Frågorna är tänkta att vara till hjälp och är inget som ni behöver redovisa exakta svar på. Grupperna arbetar med frågorna som en förberedelse inför färdighetsträningen, med hjälp av kurslitteratur, socialförsäkringsbalken och förarbeten. Ta fram och läs minst ett rättsfall för varje område. Grupperna fokuserar extra på det område man har ansvar för enligt nedan. På seminariet kommer vi att arbeta med ett konkret fall i tvärgrupper, så alla i gruppen måste vara insatta i området man ansvarar för.

- **1. Sjukdom och arbetsförmåga**

Vad innebär rekvisiten sjukdom och arbetsförmåga som framkommer i SFB? Hur har rekvisitens innehåll förändrats över tid för rätt till sjukpenning? Hur förhåller de sig till varandra?

- **2. De tre försäkringsgrenarna**

Vilka tre olika grenar finns inom socialförsäkring och var regleras de? Beskriv de olika grenarna och ge exempel inom varje. Hur och varför har denna indelning förändrats?

- **3. Rehabiliteringskedjan**

I vilka lagrum återfinns rehabiliteringskedjan? Vad är syftet med den och hur ser tidsgränserna ut? När infördes den och vilka ändringar har gjorts efter det? Vad innebär ”normalt förekommande arbeten”?

- **4. SGI**

Vilka kriterier måste vara uppfyllda för att få en SGI fastställd? Med stöd av vilka lagrum beräknas SGI? Beräknas SGI på de inkomster man haft eller på de man beräknas få? Vad innebär det att inte ha någon SGI?

Färdighetsträning: Socialförsäkringsrätt (FÄR8)

Förberedelse: Aktivt deltagande i rättskällelaboratorium Socialförsäkringsrätt.

Vid godkänd frånvaro så som sjukdom eller vabb ska en ersättningsuppgift göras: Redogör på minst en och max två A4-sidor (exklusive försättsblad och referenslista) för de tre frågor din grupp inte haft ansvar för i rättskällelaboratoriet Socialförsäkringsrätt. Uppgiften lämnas in i Lisam.

4. LVM

Rättskällelaboratorium:

Material: I uppgiften ligger att självständigt söka fram relevanta rättskällor.

Gruppansvar: Alla grupper arbetar med nedanstående frågor.

Uppgift:

Nedanstående områden kommer att behandlas under seminariet. Frågorna är tänkta att vara till hjälp för att ta er in i LVM-lagstiftningen. Besvara nedanstående frågor med stöd av lag, litteratur, förarbeten till LVM och rättspraxis.

- **1. Samtycke**

Samtycke kan utgöra hinder för ett tvångsomhändertagande med stöd av LVM. Red ut vilka krav som kan ställas på socialtjänstens utredning av ett sådant samtycke vid ett ”normalomhändertagande” och vid ett omedelbart omhändertagande.

- **2. Den sociala indikationen**

Vad innebär denna indikation, vilka riktar den sig främst till och hur ung ska man vara för att den ska gälla?

- **3. Omhändertagande om och om igen**

Kan en missbrukare som återfaller i missbruk omhändertas direkt efter att denne vårdats med stöd av LVM.

- **4. Vården**

När ska vård med stöd av LVM upphöra? Vem beslutar om det? Kan den som är tvångsomhändertagen bo hemma och ”ha ett” LVM?

Färdighetsträning: LVM (FÄR9)

Förberedelser: Aktivt deltagande i rättskällelaboratorium LVM.

Litteratur: Lundgren, L. m.fl. (senaste upplagan) Nya sociallagarna: med kommentarer, LVM. Se även SOSFS 2014:5, Socialstyrelsen (2021) Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten.

Vid godkänd frånvaro så som sjukdom eller vabb kan en ersättningsuppgift göras: Redogör på minst en och max två A4-sidor (exklusive försättsblad och referenslista) för RÅ 1990 ref 16. Detta gäller under förutsättning att seminarieläraren inte ger andra anvisningar. Uppgiften lämnas in i Lisam.

5. 2 § LVU och Barnkonventionen

Rättskällelaboratorium:

Material: I uppgiften ligger att självständigt söka fram relevanta rättskällor.

Gruppansvar: Grupp A, E, I ansvarar för fråga 1. Grupp B, F, J ansvarar för fråga 2. Grupp C, G, K ansvarar för fråga 3. Grupp D, H, L ansvarar för fråga 4. Alla grupper ska även redogöra för rekvisitet kring samtycke.

Uppgifter

Redogör för innebörden i nedanstående rekvisit i 1, 2 och 6 §§ LVU med stöd av förarbeten och minst ett rättsfall per rekvisit. Diskutera även rekvisitens relation till Barnkonventionen med stöd av Barnrättskommitténs allmänna kommentarer nr. 12 och 14.

www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/barnkonventionen/allmanna-kommentarer/

1. Påtaglig risk.
2. Omedelbart omhändertagande.
3. Brister i omsorgen. Fysisk och psykisk misshandel.
4. Otillbörligt utnyttjande. Annat förhållande i hemmet.

Färdighetsträning: LVU 2 § och Barnkonventionen (FÄR6 och FÄR3)

Förberedelser: Ni behöver inte förbereda en redovisning eller PPT för er fråga, men var förberedda på att redogöra för er fråga i tvärgrupper. Aktivt deltagande i rättskällelaboratorium 2 § LVU och Barnkonventionen sker i tvärgrupper.

Litteratur: Se litteraturhänvisning för föreläsningarna.

Vid godkänd frånvaro så som sjukdom eller vabb kan en ersättningsuppgift göras: Redogör på minst en och max 2 A4-sidor (exklusive försättsblad och referenslista) för RÅ 2009 ref 64. Detta gäller under förutsättning att seminarieläraren inte ger andra anvisningar.

6. 3 § LVU

Rättskällelaboratorium

Gruppansvar: Grupp A, E, I ansvarar för fall 1. Grupp B, F, J ansvarar för fall 2. Grupp C, G, K ansvarar för fall 3. Grupp D, H, L ansvarar för fall 4.

Uppgifter

Nedan finns fyra fallbeskrivningar med tillhörande frågor. Ni ska som förberedelse inför färdighetsträningen besvara gruppernas respektive frågor genom att systematiskt använda er av IRAKK-modellen. Detta innebär att ni måste utreda, redogöra för och hänvisa till relevant lagtext, förarbeten och rättsfall eller JO-beslut. När ni hänvisar till ett rättsfall eller JO-beslut bör ni kort redogöra för vad fallet handlar om, den rättsligt intressanta frågan i fallet samt i förekommande fall den högsta instansens ställningstagande. Därefter gör ni kopplingen till era frågor nedan och förklarar varför avgörandet är relevant i ert fall samt vilka slutsatser ni drar. Se till att dokumentera alla steg i er IRAKK-tillämpning som utgör svaret på frågan. Vid färdighetsträningen kommer ni att redovisa detta för övriga deltagare vid färdighetsträningen.

Fall 1 – Tilda (Grupp A, E, I)

Tilda är 14 år och går i åttan. Du är socialsekreterare och har utrett hennes situation under 4 månader och har fattat beslut om insatsen familjestöd i hemmet. Under de månader du träffat familjen har Tildas beteende förvärrats. Hon har sedan 12 års ålder haft många konflikter med sina föräldrar, hon har ett hetsigt humör och blir arg när de sätter gränser för henne. Det var föräldrarna som tog kontakt med socialtjänsten för att få hjälp med sin dotter. Hon struntar i regler och har senaste månaden sovit borta vid flera tillfällen utan att höra av sig till sina föräldrar. Hon har vid flera tillfällen kommit hem och luktat alkohol mitt på dagen. Hennes föräldrar har hittat en spritflaska i hennes ryggsäck vid ett tillfälle.

Hon skolkar ofta från skolan och har underkänt i nästan alla ämnen. Hennes föräldrar vet inte vad hon gör när hon inte är i skolan. Via kuratorn på hennes skola har du fått höra att hon är otrevlig mot lärarna och att hon slagits med andra elever. När du träffat Tilda har hon inte velat prata och spottade dig i ansiktet vid ett tillfälle. De sista mötena har hon vägrat medverka och vill inte ha med socialtjänsten att göra. Hon vill inte medverka till den föreslagna vårdplanen. Hennes föräldrar samtycker till allt, de vill att hon ska få hjälp.

Fråga: Finns förutsättningar för vård enligt LVU?

Fall 2 – Leyla (Grupp B, F, J)

Leyla är 16 år och går första året på gymnasiet. Hon drömmer om att bli modell. Du är socialsekreterare och får in en anonym anmälan om att Leyla syns i pornografiska sammanhang och anmälaren tror att hon utnyttjas sexuellt. Enligt Leyla själv har hon varit på några provfotograferingar och har en äldre pojkvän som är i fotobranschen. Under utredningen framkommer att Leylas pojkvän har spelat in när de haft sex och lagt upp filmerna på nätet utan Leylas vetskap. Leyla blir mycket arg på honom för det och gör slut. Han misshandlar då henne grovt och hon polisanmäler honom. Leyla mår nu mycket dåligt och börjar självskada sig. Hon berättar mycket för dig och du hjälper henne att få kontakt med

BUP och funderar på att avsluta utredningen eftersom de fyra månaderna du har på dig har gått.

Några veckor går och du kallar henne till ett avslutande samtal, men hon kommer inte.

Hennes föräldrar berättar att hon blivit tillsammans med pojkvännen igen och att de misstänker att hon far illa. Leyla säger till föräldrarna att han är snäll nu och att han har lovat att hjälpa henne med hennes modellkarriär och menar att alla "ligger" sig till en sådan, det är inte något konstigt. Leylas föräldrar är förtvivlade och ber dig att göra något, de vill att du ska tvinga henne att ta emot hjälp. Du ger förslag på en vårdplan som innebär ett omfattande stöd men Leyla själv anser inte längre att hon behöver hjälp och säger nej till vårdplanen.

Fråga: Finns förutsättningar för vård enligt LVU?

Fall 3 – Emil (Grupp C, G, K)

Emil är 17 år och går på gymnasiet. Kuratorn i hans skola har gjort en orosanmälan då han slagit andra elever. Du är socialsekreterare och utreder hans ärende och han har tidigare blivit utredd flera gånger. Emil har ADHD och medicinerar mot det. Hela hans skolgång har varit full av konflikter och han går ett individuellt anpassat gymnasieprogram, då han inte har godkända betyg.

Han bor med sin ensamstående mamma som verkar ha gett upp och låter honom göra som han vill. Hon har berättat att hon är rädd för honom då han ibland slagit och sparkat henne.

Under utredningens gång inkommer en polisanmälan om våld mot tjänsteman och det visar sig att han har slagit en polis som grep in i ett slagsmål på stan där Emil var med. Han har tidigare medverkat i ett rån som han blev fälld för året innan. Det finns även misstankar om att Emil begått andra grova brott, men han har inte dömts för dessa.

Varken han eller hans mamma vill medverka till vårdplanen som föreslås. De har nu i utredningens slutfas slutat komma på möten du kallat till.

Fråga: Finns förutsättningar för vård enligt LVU?

Fall 4 – Elina (Grupp D, H, L)

Elina är 17 år och har under de senaste fyra åren varit under utredning sex gånger samt varit beviljad olika typer av insatser av socialtjänsten med anledning av hennes alkoholkonsumtion. För ungefär ett år sedan var Elina med om en allvarlig trafikolycka på grund av att hon var kraftigt berusad. Fram till olyckan hade hennes alkoholkonsumtion ökat gradvis, men efter olyckan har den minskat något. Utredningen visar att Elina numera dricker alkohol en till två gånger per månad och då upp till åtta starköl per tillfälle.

Elina bor växelvis hos sina föräldrar, som har delad vårdnad. Mamman uppger sig vara införstådd med att Elina tidigare haft ett destruktivt beteende, men sedan olyckan har det skett en tydlig förbättring. Hon uppger också att hon flera gånger vänt sig till socialtjänsten för att få hjälp med dotterns beteende. Elinas pappa är mer förstående för dotterns alkoholkonsumtion och ser det som ett "vanligt tonårsbeteende".

Socialtjänsten har erbjudit flera insatser för Elina och hennes föräldrar, såsom föräldrautbildning, kontaktperson och behandlingshem. Elinas mamma har varit mer välvilligt

inställd till insatser från socialtjänsten men den enda insatsen som båda föräldrar har kunnat enas om är att Elina ska ha kontakt med en alkohol- och drogsterapeut.

Fråga: Finns förutsättningar för vård enligt LVU?

Färdighetsträning: 3 § LVU (FÄR7)

Förberedelser: Aktivt deltagande i rättskällelaboratorium 3 § LVU.

Litteratur: Se litteraturhänvisning för LVU föreläsning.

Vid godkänd frånvaro så som sjukdom eller vabb kan en ersättningsuppgift göras: Svara på minst en och max 2 A4-sidor (exklusive försättsblad och referenslista) för en fråga din grupp inte har förberett ovan. Uppgiften lämnas in i Lisam.

7. Lex Sarah

Rättskällelaboratorium

Litteratur: Kjellberg, Inger (2012) *Klagomålshantering och lex Sarah-rapportering i äldreomsorgen. En institutionell etnografisk studie*, kapitel 8 och 9; Socialstyrelsen (2014) *Lex Sarah Handbok för tillämpningen av bestämmelserna om lex Sarah*; Socialstyrelsens författningssamling

Gruppuppgifter

Alla grupper söker en händelse/nyhet enligt nedan som antingen har varit föremål för en Lex Sarah rapport eller anmälan, eller enligt er borde vara föremål för en Lex Sarah rapport eller anmälan. **Obs! Använd inte något av exemplen från föreläsningen.**

- A, E, I – Insatser/ avsaknad av insatser för familjer med barn 0-12 år
- B, F, J – Insatser inom LSS-området
- C, G, K – Insatser för ungdomar 13-21 år
- D, H, L – Insatser inom äldreomsorgen

Diskutera nedanstående frågeställningar i gruppen i förhållande till er händelse/nyhet och förbered en presentation.

- a) Berätta kortfattat vad händelsen handlar om samt källa som ni använt er av.
- b) Hur motiverar ni att en Lex Sarah rapport eller anmälan är gjord/ behöver göras? Grunda era resonemang i minst tre rättskällor och/eller hänvisningar i Socialstyrelsens metodhandbok.
- c) Enligt er vad skulle behöva göras för att förhindra att liknande händelser ska inträffa igen?

Varje grupp har 10 minuter för sin presentation. Formen är fri. Med det menar jag att ni kan göra det i form av en vanlig presentation eller som ett rollspel med eller utan rekvisita/ppt. Fördela ordet så att alla är med i den muntliga presentationen.

Färdighetsträning: Lex Sarah (FÄ10)

Förberedelser: Aktivt deltagande i rättskällelaboratorium Lex Sarah.

Vid godkänd frånvaro så som sjukdom eller vabb kan en ersättningsuppgift göras: Formulera gången vid en Lex Sarah anmälan från upptäckt till åtgärd. Beskriv även kortfattat dina svar kring er nyhet enligt a-c ovan. Svara på minst en och max 2 A4-sidor (exklusive försättsblad och referenslista. Uppgiften lämnas in i Lisam.

8. LSS

Rättskällelaboratorium

Gå igenom och klargör rekvisiten i 7 § LSS med hjälp av förarbeten och rättsfall.

Arbetsgrupperna a, b, i, j e, f koncentrerar sig på att utreda punkt 1 och 3, arbetsgrupperna c, d, k, l, g, h koncentrerar sig på punkt 2 och 4. Samtliga grupper undersöker vad barnets bästa i LSS innebär.

2. Personkretstillhörighet
3. Insatser: Personlig assistans och en annan valfri insats
4. Om de behöver sådan hjälp i sin livsföring
5. Om behovet inte tillgodoses på annat sätt

Färdighetsträning: LSS (FÄR1)

Förberedelser: Ni behöver inte förbereda en redovisning eller PPT för er fråga, men var förberedda på att redogöra för er fråga i tvärgrupper. Aktivt deltagande i rättskällelaboratorium LSS.

Litteratur: Lundgren, L. m. fl. (2017) Nya sociallagarna: med kommentarer (senaste upplagan), LSS. Se även SOSFS 2014:5, samt Socialstyrelsen (2021) Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten.

Vid godkänd frånvaro så som sjukdom eller vabb kan en ersättningsuppgift göras: Redogör dina svar på minst en och max två A4-sidor (exklusive försättsblad och referenslista) på frågorna din grupp inte förberett ovan. Uppgiften lämnas in i Lisam.

9. Migrationsrättens växelverkan med det socialrättsliga området

Rättskällelaboratorium

Material: Rättsfallet HFD 2017 ref 33, samt övriga relevanta rättskällor. I uppgiften ligger att ni själva söker upp relevanta rättskällor.

Uppgifter: Nedan finns fyra frågor som ska besvaras. Vissa frågor har karaktären av en rättsutredning medan andra frågor är tillämpningsfrågor. Syftet med uppgifterna nedan är att bekanta er ytterligare med bistånd enligt LMA och relationen mellan SoL och LMA. Under färdighetsträningen kommer ni att redovisa svaren för de andra studenterna. Alla grupper förbereder en PPT som ligger till grund för era respektive presentationer. Om vi får tid över så kommer vi att dela upp oss i tvärgrupper och arbeta med tillämpningsfrågor på liknande tema.

Fråga 1 (Grupp A, B, C):

En asylsökande person ansöker om följande bistånd enligt SoL:

- Pengar till mat
- Pengar till hyra i eget boende
- Avlösarservice för person med funktionsnedsättning

Förklara om ovanstående biståndsformer kan tänkas utgöra ”förmåner av motsvarande karaktär”. Motivera dina svar med hänvisning till relevanta rättskällor. Vilka rättsliga konsekvenser följer av att en förmån anses vara ”av motsvarande karaktär”?

Fråga 2 (Grupp D, E, F):

Amira är en asylsökande ung kvinna som nyligen kommit till Sverige. Hon har bott tillsammans med sin man, som även han är asylsökande, hos mannens släktingar i en lägenhet, ett s.k. EBO. En dag kommer Amira till socialkontoret tillsammans med en vän. Amira gråter och verkar rädd. Det framkommer att Amira vid flera tillfällen blivit slagen och hotad av sin man och att misshandeln på senare tid eskalerat. Amira säger att hon inte kan gå tillbaka till lägenheten eftersom hon är rädd för sitt liv. Du bedömer att Amira är i behov av skydd och behöver placeras akut på ett skyddat boende. Din kollega påpekar dock att Amira är asylsökande och att det därför är Migrationsverkets ansvar att ta hand om Amira. Argumentera till stöd för din bedömning med stöd i relevanta rättskällor.

Fråga 3 (Grupp G, H, I):

Omid kom till Sverige som 16-åring för att söka asyl 2015. Efter några år får han avslag men på grund av det ändrade säkerhetsläget i hemlandet vågar han inte återvända. För att överleva samlar Omid tomburkar för pant och sover i en park. Efter en tid rekryteras han av en man som driver en pizzeria. Mannen lovar hjälpa Omid med ett arbetstillstånd i utbyte mot att han arbetar på pizzerian. Omid jobbar långa dagar, ibland 12-timmars pass och några pengar ser han inte röken av. Han får nöja sig med mat och husrum i hopp om arbetstillståndet som hägrar. När Omid tillslut inser – nästan två år senare – att det inte finns någon ansökan om uppehållstillstånd registrerad i hans namn hos Migrationsverket, så konfronterar han sin chef som då misshandlar honom grovt. Istället för att få tillgång till vård blir Omid inlåst i en

lägenhet. När skadorna läkt sätts han åter i arbete. Till slut har Omid fått nog och tänker att ”det är bättre att polisen tar mig, än att jag stannar här”. Med hjälp av några vänner lyckas han fly och tar sig till socialkontoret i din kommun. När du träffar Omid är han väldigt sliten, trött, förvirrad och uppenbart traumatiserad. Du frågar honom om han vill göra en polisanmälan, men han svarar att han inte vet om han vågar prata med polisen. Finns det förutsättningar att göra en ansökan enligt 5 kap 15 UtL. Motivera din bedömning i enlighet med gällande rätt. Förklara även vilka förutsättningar som behöver föreligga för att en förlängningsansökan ska kunna beviljas.

Fråga 4 (Grupp J, K, L):

Zahra, en 35-årig kvinna från Afghanistan får slutligt avslag på sin asylansökan. I augusti 2021 tar Talibanerna makten i Afghanistan. I december 2022 ändrar Migrationsverket sin bedömning av säkerhetsläget i landet och Zahra skickar genast in en ny ansökan om skydd till verket, en s.k. anmälan om verkställighetshinder. Medan hon väntar på om hon beviljas en ny prövning har Zahra inte rätt till LMA (LMA 11 § 2 st 2 pt). Tidigare har hon bott hos vänner, men de har inte längre plats för henne och hon har hamnat på gatan och står helt utan medel för sin försörjning. Zahra kommer till socialkontoret och ansöker om bistånd. Det faller på dig att utreda Zahras rätt till bistånd.

Färdighetsträning: Migrationsrättens växelverkan med det socialrättsliga området (FÄR2)

Förberedelser: Aktivt deltagande i rättskällelaboratorium *Migrationsrättens växelverkan med det socialrättsliga området*

Litteratur: Se tidigare litteratur-hänvisningar för ämnet.

Vid godkänd frånvaro såsom sjukdom eller vab ska en ersättningsuppgift göras. Redogör på minst en och max två A4-sidor (exklusive försättsblad och referenslista) för fråga 1 eller 2. Detta gäller förutsatt att seminarieläraren inte ger andra anvisningar. Uppgiften lämnas in i Lisam.

10. Tillämpningsseminarium I och II

Material: Kurslitteraturen.

Seminarierna innehåller övningar i att tillämpa gällande rätt avseende de rättsområden som kursen berört. Seminarierna utgör således även repetitionstillfällen inför tentamen.

Seminarierna är inte obligatoriska.

6. Ytterligare information

Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation

Har du rätt till särskilt stöd genom beslut från koordinator för studenter med funktionshinder ska du inför **varje termin** skicka in ditt beslut till adm.socialarbete@ikos.liu.se. **Du ska också informera varje kursansvarig i samband med kursstart.** Har inget intyg inkommit 10 dagar före tentamens startdatum gäller ordinarie inlämningsförfarande. Koordinator skriver en rekommendation men vilket stöd som är möjligt och hur mycket den eventuella förlängda skrivtiden kommer vara på är beslut som fattas av berörd examinator.

Information om undervisning och arbetsformer

Information om undervisning och arbetsformer så som föreläsningar och seminarier finns i programhandboken. Men några punkter som är viktiga att notera är att:

- Universitetsstudier bygger på eget ansvar för sitt eget lärande.
- Arbetsgruppen är viktig och arbete i arbetsgruppen ska prioriteras.
- Ej schemalagd tid är tid för individuella studier eller studier i arbetsgruppen. Ej schemalagd tid är inte detsamma som ledighet. Du som student förväntas ägna dig åt dina studier även icke schemalagd tid.

Det är viktigt att vara med på kursintroduktionen. Som det står i programhandboken: ”Vid kursintroduktionen förklaras upplägget av kursen från lärandemål till examination. I Studiehandledningen finns mycket av den informationen, men vissa saker kan behöva ytterligare förtydliganden och kursintroduktionen ger möjlighet att ställa frågor, exempelvis om examinationer. Vid kursintroduktionen tas även upp vad som framkommit i tidigare kursvärdering och även lärargruppens reflektioner och tidigare erfarenheter. Synpunkter och erfarenheter kan ha lett till en del förändringar i upplägget av kursen”.

Generativ AI

LiU har centralt fastställt vägledning för lärares och studenters användning av generativ AI i utbildningen (Dnr LiU-2023-02660). Utvecklingen inom generativ AI går mycket snabbt och det finns redan nu stora möjligheter att använda generativ AI för att skriva och kommunicera. Samtidigt innebär generativ AI att stora mängder text kan produceras maskinellt, vilket medför krav på tydlighet avseende det mänskliga bidraget i alla typer av examinerande texter. Vidare kan inte korrektheten i texten avseende fakta och källor tas för given, vilket ställer höga krav på förmåga till kritisk granskning av den text som produceras. I likhet med övriga hjälpmedel kan därför användningen av generativ AI i utbildning behöva regleras. Kursansvarig/examinator beslutar om vad som är tillåtna hjälpmedel i den enskilda kursen. Om användning av generativ AI hindrar att lärandemål uppnås, bör detta givetvis vara otillåtet i kursen eller det aktuella examinationsmomentet. Nedanstående modell utgör ett sätt att illustrera olika former av AI-användning inom ramen för utbildning och kan hänvisas till i beskrivningen av examinerande uppgifter.

	<u>Studenten</u>	<u>Generativ AI</u>
Miänniskocentrerat ↑ ↓ AI-centrerat	Gör hela arbetet själv.	Används ej.
	Genererar idé och skriver arbetet, reviderar baserat på återkoppling.	Används för återkoppling på studentens skrivna text eller idé.
	Bollar idéer med AI och skriver arbetet. Reviderar baserat på återkoppling.	Används för att generera eller föreslå flera idéer, och för återkoppling på students skrivna text.
	Bollar idéer med AI, tar AI-genererade utkast och skriver om med egna ord.	Används för att generera idéer och ett eller flera text-utkast.
	Använder AI för att generera idéer och flera utkast på text. Tar delar från dessa och sammanfogar till en text samt reviderar.	Används för att generera idéer och ett eller flera text-utkast.
	Använder AI för att generera hela arbetet. Läser, granskar och reviderar texten innan inlämning	Används för att generera hela arbetet.
	Använder AI för att generera arbetet. Lämnar in obearbetat.	Används för att generera hela arbetet.

Figur 1. Modell över olika nivåer av användning av generativ AI i undervisning

Det är inte tillåtet att i denna kurs generera textmaterial via AI för inlämningsuppgifter och tentamina i enlighet med steg 2 och nedåt på modellen ovan.

Studentinflytande via Lärandedialog och Studentråd

I mitten på varje kurs ska en Lärandedialog äga rum. Tid och lokal finns anslaget på schemat. Vid Lärandedialogen har du som student tillsammans med dina kurskamrater möjlighet att diskutera ditt eget lärande i relation till kursens lärandemål och hur upplägg, innehåll och arbetsformer/moment stödjer ditt lärande.

Inom varje årskurs utses 2 eller 3 kursrepresentanter som för fram årskursens synpunkter vid studentrådet. Studentråd organiseras två gånger per termin.

Kursrepresentanterna ansvarar för Lärandedialogen. Kursansvarig är med för att både svara på frågor och få svar på egna frågor kring hur kursen fungerar. Alla tjänar på en god dialog mellan studenter och ansvariga på kursen om hur lärandet kan stöttas och utvecklas på bästa sätt. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att ramarna för programmet och respektive kurser sätts bland annat av Högskoleförordningen och det lokala regelverket på Linköpings universitet. Vi har våra examensmål att uppnå och dessa är nedbrutna i lärandemål. Det finns ett regelverk för hur utbildning får genomföras och det finns givna ekonomiska ramar att

förhålla sig till. Men inom det handlingsutrymme som finns kan kursen utvecklas och det görs bäst mellan lärare och studenter tillsammans.

Kurslitteratur och referenslitteratur

En sammanställd lista med den obligatoriska kurslitteraturen finns på kursens Lisam-sida. Litteraturlistan hittas även via Liunet student. Om det i litteraturlistan eller i studiehandledningen anges referenslitteratur så är det förslag på litteratur som kan användas som komplement till den obligatoriska litteraturen (referenslitteraturen ersätter inte obligatorisk litteratur).

Kursvärdering

Kursvärdering är viktig och inom universitetet har vi en skyldighet utveckla vårt arbete i förhållande till utbildningsplan, kursplaner och examinationsrätt. Vid kursens slut kommer en kursvärdering att sändas ut genom kursvärderingssystemet Evaluate eller så kan du använda QR koden här nedan. Du har 15 dagar på dig att fylla i värderingen. När värderingstiden är slut kommer du att få tillgång till en rapport som redovisar kursvärderingens resultat. Läraren kommer också göra en återkoppling om resultatet på kursens Lisam-sida.

Schema

Schema med lokaler publiceras i på webben. Länk finns på kursens Lisam-sidan. Följ uppdateringar av schemat inför och under kursens gång.

Vad är en disciplinförseelse?

Vad som är tillåtet och otillåtet kan variera mellan olika kurser och kursmoment. Som student är det ditt ansvar att ta del av information om vad som är tillåtet och inte tillåtet vid en examination. Vid osäkerhet är det alltid bättre att fråga läraren för att undvika missförstånd. Främst är det tre händelser som blir frågor för Disciplinnämnden och dessa är frågor om plagiat, vilseledande (fusk) och störande av undervisning.

Plagiat är när det på olika sätt kan framstå som att de är du som skrivit texten fast den i själva verket kommer från någon annan. Det kan vara hela eller delar av text där det inte framgår vad texten kommer ifrån genom referering och citatmarkering. Även självplagiering – det vill säga återanvändandet av egna tidigare publicerade/inlämnade arbeten utan referens – bör undvikas. Du ska referera till egna texter på samma sätt som till andra källor.

Vilseledande dvs fusk kan till exempel vara otillåtet samarbete när uppgiften är individuell eller att ta med en ”fusklapp” till salstentamen. Det räcker med ett försök att vilseleda för att disciplinär åtgärd ska kunna vidtas.

Disciplinära åtgärder kan även vidtas mot studenter som stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen. Även händelser där en student utsätter en annan student eller en arbetstagare vid universitetet för trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567) skall anmälas till Disciplinnämnden.

För att upptäcka plagiat kan en examinator med hjälp av granskningsverktyg jämföra en students text med andra texter. Vid misstanke om plagiat, vilseledande eller då student stör undervisningen är examinatorn skyldig att anmäla detta till Linköpings universitets Disciplinnämnd som sedan utreder ärendet och fattar beslut om disciplinära åtgärder.

Norrköpings campusbibliotek utbildar och stöttar er studenter med mer information kring detta. Du kan även läsa mer om fusk och plagiat på Liunet student samt i Programhandboken.

Upphovsrätt

Universitetsläraren har upphovsrätten till det material som skapas i tjänsten till exempel utbildnings- eller forskningsmaterial. Det finns därmed inga krav att läraren måste distribuera föreläsningsunderlag i samband med ett undervisningstillfälle. Om läraren delar med sig av detta material har studenter inte rätt att sprida det vidare. Att distribuera någon typ av undervisningsmaterial som strider mot Upphovsrättslagen kan medföra rättsliga påföljder. Enligt rektorsbeslut (Dnr LiU-2012-00312) gäller att Ljudupptagning, fotografering, filmning och liknande inspelning av föreläsningar, seminarier och andra undervisningssituationer inte är tillåten. Men den enskilde läraren har möjlighet att vid undervisningstillfället uttryckligen ge behörig deltagare i undervisningen tillstånd till ljudupptagning, fotografering eller filmning vid det aktuella undervisningstillfället. Läraren ska i sitt beslut särskilt beakta på vilket sätt ljud- eller bildupptagningen kan påverka interaktionen mellan studenter och lärare. Särskild hänsyn till studenterna ska tas i undervisningssituationer som till stor del bygger på studenternas medverkan, som exempelvis seminarier, basgruppsarbete och redovisningssituationer. Den enskilde läraren fastställer de villkor som ska gälla för inspelningen, exempelvis att endast ljudupptagning får ske.

En student med funktionsnedsättning, som har fått ett beslut om riktat pedagogiskt stöd utfärdad av koordinatörer för studenter med funktionsnedsättning vid Linköpings universitet där det framgår att studenten får göra bild- och ljudupptagningar som hjälpmedel i studierna, har rätt att göra ljud- och bildupptagningar på det sätt som framgår av beslutet. Studenten ansvarar för att meddela läraren sådant behov i god tid före undervisningstillfället. Studenten har också ansvar för att visa upp beslutet om riktat pedagogiskt stöd för läraren efter förfrågan. Ljud- och bildupptagning som är tillåten i enlighet med beslut om riktat pedagogiskt stöd får endast göras genom studentens personliga närvaro (fysiskt eller digitalt)

vid det aktuella undervisningstillfället. Ljudupptagning, fotografering och filmning som vid ett givet tillfälle har godkänts innebär inte en rätt för student eller annan som svarar för sådan upptagning att sprida, tillgängliggöra eller på annat sätt använda upptagningen för annat än sitt personliga studieändamål. Dessa regler påverkar inte universitetets möjligheter att som ett led i universitetets verksamhet spela in, fotografera och filma föreläsningar och andra undervisningssituationer.

Upphovsrätten är även viktig att tänka på vad gäller användning av text, figurer, modeller och bilder från litteratur samt elektroniskt publicerat material.